

Písomný výstup pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
3. Prijímateľ	Stredná odborná škola automobilová, Moldavská cesta 2. Košice
4. Názov projektu	Tradičná škola v tempe vedomostnej spoločnosti
5. Kód projektu ITMS2014+	312011AGX42010
6. Názov pedagogického klubu	Klub čitateľskej gramotnosti
7. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Silvia Trnková
8. Školský polrok	1.2.2022 do 30.6.2022
9. Odkaz na webové sídlo zverejnenia písomného výstupu	https://www.sosake.sk/--tradicna-skola-pedagogicke-kluby

10.

Úvod:

Činnosť klubu čitateľskej gramotnosti bola v druhom polroku školského roka 2021/2022 zameraná na rozvoj čitateľskej gramotnosti u žiakov formou rôznych metód, foriem, rozvoja kľúčových kompetencií žiakov.

Vyučujúce slovenského jazyka a literatúra, anglického jazyka sústredili svoju pozornosť na oboznámenie sa s novými informáciami v oblasti prehlbovania čitateľskej gramotnosti žiakov, analytickú činnosť, monitorovanie problémov žiakov pri práci s textovými súbormi, spôsoby ich odstraňovania, osvojovanie a využívanie nových spôsobov, metód a foriem práce so zavedením inovatívnych postupov v oblasti čitateľskej gramotnosti, výmenu skúseností medzi pedagogickými pracovníkmi a možnostiach ďalšieho rozvoja práce a postupov v oblasti čitateľskej gramotnosti.

Práca členov klubu sa zamerala na analýzu práce klubu počas piatich stretnutí za druhý polrok školského roka 2021/2022.

Kľúčové slová:

Čitateľská gramotnosť, informácie, best practice, tvorivosť, analýza, metódy, formy, inovácia, čitateľská kompetencia, čítanie s porozumením, implementácia, čitateľské stratégie.

Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:

Počas polročného pôsobenia klubu pedagógovia organizovali hodiny zamerané na metódy rozvoja čitateľskej gramotnosti v jednotlivých predmetoch, hodnotili prínos pedagogického klubu pre učiteľov, analyzovali úspešnosť pri dosahovaní vytýčených cieľov, prehlbovali kladný vzťah žiakov ku knihe a textu ako takému, čím zvyšovali jazykovú kultúru žiakov.

V časovom rozpätí druhého polroka školského roka 2021/2022 práce klubu čitateľskej gramotnosti sme svoju pozornosť a stretnutia zamerali na témy:

- 1. Výmena skúseností s aplikovaním nových progresívnych metód a foriem práce –** zamerali sme sa na voľbu metódy a formy práce tak, aby posúvali vzdelávanie od tradičného modelu k modelu širokej profesionality, vzdelávaniu podľa kompetencií. Inovatívny štýl vyučovania by mal pôsobiť na žiaka sebarozvíjajúco, rozvíjať schopnosť analyzovať vlastnú činnosť, vlastné potreby a reagovať na nich. Metódy a formy by mali byť prostriedkom rozvíjania osobnosti študenta, najmä ľudské hodnoty, jeho vlastnú aktivitu a sebadôveru. Zamerali sme sa na inovačné učenie, na formulovanie problémov, hľadanie súvislostí, rozvoj aktivity žiaka, prevzatie zodpovednosti za svoje vzdelávanie. Súčasťou edukačného procesu s aktívnou účasťou žiaka v ňom je aj uplatnenie čitateľských stratégií. Vo vyučovacom procese sa osvedčili aktivizujúce metódy brainstormingu a metóda kruhu, ktoré upevnia slovnú zásobu k téme a zároveň predpripravujú žiakov na prácu s textom.
- 2. Výmena skúseností s využívaním didaktických postupov a metód orientovaných na rozvoj kľúčových kompetencií žiakov v oblasti čitateľských a jazykových zručností –** analyzovali sme používané didaktické postupy a metódy, ktoré sme používali v minulom školskom roku preukázateľne rozvinuli komunikačné zručnosti,

kompetenciu riešiť problémy, učiť sa, učiť sa ako sa učiť. Rozvoj jazykovej zložky pomocou rôznych didaktických postupov a metód prispel k zvýšeniu úrovne čitateľskej gramotnosti vo všetkých predmetoch v rámci celkového pochopenia textu, riešenia rôznych typov úloh, rozvoju logického myslenia.

3. **Výmena skúseností s využívaním nových progresívnych a moderných nástrojov pre inovácie a čitateľské a jazykové zručnosti** – zamerali sme sa na bezprostredné spoznávanie, čím žiaci dosahujú najhodnotnejšie výsledky. Cieľ učenia sa musí byť v súlade s obsahom učiva a činnosťou žiakov. V prostredí našej školy striedame krátkodobé a dlhodobé ciele učenia sa v závislosti od schopnosti žiakov, ich tempu, psychickému stavu a iných ľudských a materiálnych možností. Progresívnosť vo vyučovanom procese vedie cez intelekt žiakov, ich emocionálnu a vôľovú stránku. Veľký vplyv majú aj vonkajšie vplyvy ako únava žiakov, nedostatok času, preto je potrebné zredukovať množstvo zadaných úloh a rozsah v čítaní s porozumením, riadiť sa heslom „menej je niekedy viac“.

Pri uplatňovaní progresívnych metód je dôležitá zásada vzoru, vyjadruje, že žiak si učivo lepšie osvojí, ak mu budú ukázané vzory, ktoré môže pozorovať a napodobňovať. Zistili sme, že pri práci s textom akcentuje taký spôsob riešenia úloh, ktorý je pre žiaka v istom zmysle atraktívny a zaujímavý. Dôraz kladieme na vťahnutie žiakov do práce s textom s uplatňovaním efektívnosti- cvičenia a úlohy rozdeľujeme na kratšie úseky, čím sa zvyšuje výkonnosť žiakov. Postupne znižujeme, eliminujeme, redukuje alebo vynechávame uľahčovanie, čím presúvame náročnosť na žiaka. Týmto sa naplno rozvíja a uplatňuje zásada systematickosti a personalizovanosti vyučovania. Členovia klubu zdôrazňujú nutnosť vytvoriť príjemnú a pohodovú atmosféru v procese práce s textom, aby sme vzbudili záujem o opísané a menej známe. Konceptia autoregulácia a autoregulatívneho učenia, konceptia poľudštenia človeka založená na teórii humanistického prístupu k žiakovi, sú jednoznačne cestami ako formovať žiaka, ktorý bude mať vlastnú tvorivú činnosť, ktorou sa samostatne dopracuje k novým vedomostiam.

4. **Výmena skúseností s využívaním didaktickej techniky – IKT vo vyučovaní slovenského a cudzích jazykov** – Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti na stretnutí analyzoval svoju doterajšiu aktívnu činnosť v oblasti využívania didaktickej

a IKT techniky a zhodnotil, že súčasný informačný tlak a nárast poznatkov vyžaduje naučiť žiaka spoznávať vzťahy medzi javmi a praktickú aplikáciu vedomostí. K zlepšeniu čitateľskej gramotnosti žiakov napomáha predovšetkým využívanie tvorivých metód. Vo výraznej miere pomáha prepojenie práce s textom s IKT vo vyučovaní. Zapájanie didaktickej techniky do vyučovania robí úlohy spojené s čitateľskou gramotnosťou atraktívnejšími a významnejšie prepojenie so životom. V rámci motivácie využívame internet a taktiež interaktívnu tabuľu, s ktorou žiaci na hodinách pracujú, sledujú prezentácie a aktívne sa zapájajú do vyučovacieho procesu. Keďže nie každý žiak má v triede prístup k počítaču, efektívnu sa preukázala aj skupinová práca, resp. práca vo dvojiciach. Pri tejto práci prebieha získavanie vedomostí a zručností formou peer learningu, ktorý je veľmi efektívnym a osvedčeným nástrojom v práci so žiakmi. V prípade, keď sa žiaci v textoch stretávajú so slovami, ktorým nerozumejú/nepoznajú ich význam, majú možnosť využiť elektronické lexikografické príručky, môžu si porovnať vlastné jazykové vedomosti s ich kodifikovaným tvarom a nepriamo sa učia pracovať s novými stránkami a zlepšuje sa ich zručnosť a efektívnosť v selektovaní a vyhľadávaní informácií. Pedagogickí zamestnanci z vlastnej vyučovacej činnosti potvrdzujú, že sprievodné učenie môže byť z hľadiska formovania postojov dôležitejšie ako samotná hodina a zároveň potvrdzujú, že človek sa neučí výhradne to, čo v danej chvíli študuje. V budúcnosti totiž podstatne záleží práve na týchto postojoch.

- 5. Zhrnutie a odporúčania pre ďalší rok** - Pedagógovia si vymenili skúsenosti, ktoré nadobudli pri využívaní moderných postupov, metód a foriem práce z vlastnej vyučovacej činnosti, vyzdvihli pozitíva jednotlivých didaktických postupov, ktoré rozvíjajú potrebné zručnosti na prehĺbenie čitateľskej gramotnosti našich žiakov. Vzájomne si ponúkli návrhy a odporúčania na zlepšenie, riadené aktívne učenie a projektovú výučbu.

Po diskusii o efektívnosti jednotlivých metód a foriem práce sme sa zhodli, že osvedčené metódy a postupy pri práci s textom budeme naďalej rozvíjať a uplatňovať vo vyučovaní. Výber jednotlivých metód a postupov sa v jednotlivých predmetoch líši. Dôležité je pracovať s odbornými textami, zvyšovať motiváciu a angažovanosť samotných žiakov.

Členovia klubu vyjadrovali svoje názor na proces vytvárania testov zameraných na

čitateľskú gramotnosť. Texty by mali vychádzať zo skutočného života a empirickej skúsenosti, s ktorými sa žiak stretáva na dennodennej báze. Ak chceme udržať pozornosť žiaka a jeho výkonnosť pri práci s textom, je vhodné pracovať s kratšími textovými útvarmi, ktoré sú obohatené o obrázky, tabuľky alebo grafy. Čiastkové ústne hodnotenie predstavuje veľmi efektívny nástroj, ktorý pretaví ich motiváciu z vonkajšej na vnútornú. Následkom toho žiaci pracujú s väčším entuziazmom a ich výsledky a napredovanie sú markantnejšie. Ťažisko práce sa tak presúva z učiteľa na žiaka čo je prínosom pre rozvoj osobnosti žiaka v rámci personalizovaného vyučovania.

Záver a odporúčania pre činnosť pedagogických zamestnancov

Pedagógovia pokračovali z odbúrání nezájmu žiakov o čítanie vo všeobecnosti, pracovali na zvýšení koncentrácie na hodinách, čo vnímame spolu netrepezlivosťou žiakov a osciláciou pozornosti ako najväčší problém pri práci s textom. Rozvíjali a aplikovali rôzne stratégie a metódy, ktoré viedli k odstráneniu prvoplánového vnímania textu.

Na základe vyhodnotenia činnosti klubu odporúčame naďalej využívať zásady názornosti, trvácnosti, primeranosti, zásadu spojenia teórie s praxou, spätnej väzby vo vyučovaní, individuálneho prístupu, zásada postupnosti a sústavnosti, zásada tvorivosti, uvedomelosti, zásada jednoty prístupnosti a náročnosti, zásada jednoty základných cieľov vyučovania, zásada aktivity, koncentrácie a regulácie, zásada prirodzenosti správania, zásada spojenia teórie s praxou, zásada cieľavedomosti, systematickosti, štrukturovanosti a spätnej väzby, zásada náročnosti a napredovania rýchlym tempom, zásada rozvoja všetkých žiakov v triede, zásada orientácie na sebavýchovu, sebavzdelávanie a autoreguláciu.

Doterajšie skúsenosti preukázali, že metóda riadeného rozhovoru, aktivizácia doterajších vedomostí a skúseností žiakov vedie k vzbudeniu záujmu o čítanie. Úlohy a otázky preto vychádzajú z reálnych situácií, s ktorými sa žiak stretáva každý deň. Cieľom je preukázať vedomosti, schopnosti, zručnosti a názory, ktoré sú stupňované podľa náročnosti.

Pedagógovia pracovali na odbúrání prvoplánového premýšľania, ktoré dominuje u žiakov našej školy.

Pri práci s textom odporúčame postupovať podľa troch fáz etapového čítania – aktivity pred čítaním, počas čítania a po prečítaní textu.

Odborné texty vnímajú naši žiaci ako zaujímavejšie, keďže sa s nimi bežne stretávajú na odborných predmetoch. Dokážu vnímať obsahovú líniu a zároveň rozumejú obsahu odborného textu. Pozornosť žiakov zameriavame na schopnosť kriticky zhodnotiť obsah,

analyzovať informácie podstatné pre riešenie úloh.

V prípade žiakov s diagnostikovanými poruchami učenia postupovať podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu, ktorý obsahuje konkrétne odporúčania pri práci s textom pedagogicko-psychologickej poradne.

Počas trvania projektu členovia pedagogického klubu vyhodnotili rovesnícke vzdelávanie ako ďalšiu podpornú formu práce, ktorej cieľom je rozvoj kompetencií žiakov k učeniu sa, rozvoj sociálnej kompetencie, vyhľadávanie informácií, práca s textom a jazykom, štylizácia. Tento typ vzdelávania podporuje personalizovaný prístup k vzdelávaniu sa žiakov. Vytvára priestor pre žiaka a jeho sebarozvoj.

Odporúčame preferovať moderné spôsoby riadenia vyučovacej hodiny, tradičné vyučovanie pomaly odsúvať do pozadia a voliť nové metódy práce. Je potrebné presúvať voľbu získavania informácií, spracovávaní informácií a výstupov na žiaka, voliť aktivity, ktoré odrážajú personalizovaný prístup vo vyučovaní, ktorého cieľom je pripraviť žiaka pre praktický život. Žiak sa tak rozvíja v sociálnej oblasti, komunikačnej oblasti, jazykovej oblasti.

K efektívnej práci prispieva používanie audionahrávok, PC, interaktívnej tabule a taktiež premietanie interaktívnych prezentácií, aktívne vyhľadávanie informácií, kreatívne úlohy a rôzne dostupné vzdelávacie programy a softvéry.

Pre rozvoj čitateľskej gramotnosti žiakov je dôležité, aby si žiaci sami vybrali texty, ktoré ich zaujímajú.

11. Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Lívia Hrabkovská
12. Dátum	24.06.2022
13. Podpis	
14. Schválil (meno, priezvisko)	Mgr. Silvia Trnková
15. Dátum	25.06.2022
16. Podpis	